

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ദ്വാത്രിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ
ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം
॥ തൃതീയസ്കന്ധേ ദ്വാത്രിംശോഽധ്യായഃ ॥

കപില ഉവാച
അഥ യോ ഗൃഹമേധീയാൻ -
ഹർമാനേവാവസൻ ഗൃഹേ |
കാമമർഥം ച ധർമാൻ സ്യാൻ
ദോഷ്വി ഭൂയഃ പിപർതി താൻ || 1 ||

സ ചാപി ഭഗവദ്ധർമാത്കാമമൂഢഃ പരാങ്മുഖഃ |
യജതേ ക്രതുഭിർദേവാൻ പിതൃംശു ശ്രദ്ധയാൻവിതഃ || 2 ||

തച്ഛുദ്ധയാക്രാന്തമതിഃ പിതൃദേവവ്രതഃ പുമാൻ |
ഗത്വാ ചാന്ദ്രമസം ലോകം സോമപാഃ പുനരേഷ്യതി || 3 ||

യദാ ചാഹീന്ദ്രശയ്യായാം ശേത്യേനന്താസനോ ഹരിഃ |
തദാ ലോകാ ലയം യാന്തി ത ഏതേ ഗൃഹമേധിനാം || 4 ||

യേ സ്വധർമ്മാന ദുഹ്യന്തി ധീരാഃ കാമാർഥഹേതവേ |
നിഃസംഗാ ന്ധസ്തകർമാണഃ പ്രശാന്താഃ ശുദ്ധചേതസഃ || 5 ||

നിവൃത്തിധർമനിരതാ നിർമമാ നിരഹങ്കൃതാഃ |
സ്വധർമാഖ്യേന സത്തേന പരിശുദ്ധേന ചേതസാ || 6 ||

സൂര്യദ്വാരേണ തേ യാന്തി പുരുഷം വിശ്വതോമുഖം |
പരാവരേശം പ്രകൃതിമസ്യോത്പത്തുന്തഭാവനം || 7 ||

ദ്വിപരാർദ്ധാവസാനേ യഃ പ്രലയോ ബ്രഹ്മണസ്തു തേ |
താവദധ്യാസതേ ലോകം പരസ്യ പരചിന്തകാഃ || 8 ||

ക്ഷമാംഭോജനലാനിലവിയൻമന ഇന്ദ്രിയാർഥ -
ഭൂതാദിഭിഃ പരിവൃതം പ്രതിസഞ്ജിഹീർഷുഃ |
അവ്യാകൃതം വിശതി യർഹി ഗുണത്രയാത്മാ
കാലം പരാഖ്യമനുഭൂയ പരഃ സ്വയംഭൂഃ || 9 ||

ഏവം പരേത്യ ഭഗവന്തമനുപ്രവിഷ്ടാ
യേ യോഗിനോ ജിതമരുൻമനസോ വിരാഗാഃ |
തേനൈവ സാക്ഷമമൃതം പുരുഷം പുരാണം
ബ്രഹ്മ പ്രധാനമുപയാന്ത്യഗതാഭിമാനാഃ || 10 ||

അഥ തം സർവഭൂതാനാം ഹൃത്പദ്മേഷു കൃതാലയം |
ശ്രുതാനുഭാവം ശരണം വ്രജ ഭാവേന ഭാമിനി || 11 ||

ആദ്യഃ സ്ഥിരചരാണാം യോ
വേദഗർഭഃ സഹർഷിഭിഃ |
യോഗേശ്വരൈഃ കുമാരാദ്യൈഃ
സിദ്ധൈർയോഗപ്രവർത്തകൈഃ || 12 ||

ഭേദദ്യുഷ്ട്വാഭിമാനേന നിഃസംഗേനാപി കർമണാ |
കർതൃത്വാത്സഗുണം ബ്രഹ്മ പുരുഷം പുരുഷർഷഭം || 13 ||

സ സംസൃത്യ പുനഃ കാലേ കാലേനേശ്വരമൂർതിനാ |
ജാതേ ഗുണവൃതികരേ യഥാപൂർവം പ്രജായതേ || 14 ||

ഐശ്വര്യം പാരമേഷ്ഠ്യം ച തേപി ധർമവിനിർമിതം |
നിഷേവ്യ പുനരായാന്തി ഗുണവൃതികരേ സതി || 15 ||

യേ ത്വിഹാസകുതമനസഃ കർമസു ശ്രദ്ധയാൻവിതാഃ |
കുർവന്ത്യപ്രതിഷിദ്ധാനി നിത്യാന്യപി ച കൃത്സ്നശഃ || 16 ||

രജസാ കുംഭമനസഃ കാമാത്മാനോജിതേന്ദ്രിയാഃ |
പിതൃൻ യജന്ത്യനുദിനം ഗൃഹേഷ്വഭിരതാശയാഃ || 17 ||

ത്രൈവർഗികാസ്തേ പുരുഷാ വിമുഖാ ഹരിമേധസഃ |
കഥായാം കഥനീയോരുവിക്രമസ്യ മധുദ്വിഷഃ || 18 ||

നൂനം ദൈവേന വിഹതാ യേ ചാച്ഛുതകമാസുധാം |
ഹിത്വാ ശൃൺവന്ത്യസദ്ഗാമാഃ പുരീഷമിവ വിഡ്ഢുജഃ || 19 ||

ദക്ഷിണേന പഥാർയമ്ണഃ പിതൃലോകം വ്രജന്തി തേ |
പ്രജാമനു പ്രജായന്തേ ശ്മശാനാന്തക്രിയാകൃതഃ || 20 ||

തതസ്തേ ക്ഷീണസുകൃതാഃ പുനർലോകമിമം സതി |
പതന്തി വിവശാ ദേവൈഃ സദ്യോ വിഭ്രംശിതോദയാഃ || 21 ||

തസ്മാത്തത്സം സർവഭാവേന ഭജന്ത്യ പരമേഷ്ഠിനം |
തദ്ഗുണാശ്രയയാ ഭക്ത്യാ ഭജനീയപദാംബുജം || 22 ||

വാസുദേവേ ഭഗവതി ഭക്തിയോഗഃ പ്രയോജിതഃ |
ജനയത്യാശു വൈരാഗ്യം ജ്ഞാനം യദ്ബ്രഹ്മദർശനം || 23 ||

യദാസ്യ ചിത്തമർഥേഷു സമേഷ്വിന്ദ്രിയവൃത്തിഭിഃ |
ന വിഗൃഹ്ണാതി വൈഷമ്യം പ്രിയമപ്രിയമിത്യുത || 24 ||

സ തദൈവാത്മനാസ്ത്ഥാനം നിഃസംഗം സമദർശനം |
ഹേതോപാദേയരഹിതമാരുഢം പദമീക്ഷതേ || 25 ||

ജ്ഞാനമാത്രം പരം ബ്രഹ്മ പരമാത്മേശ്വരഃ പുമാൻ |
ദൃശ്യാദിഭിഃ പൃഥഗ്ഭാവൈർഭഗവാനേക ഈയതേ || 26 ||

ഏതാവാനേവ യോഗേന സമഗ്രേണേഹ യോഗിനഃ |
യുജ്യതേഭിമതോ ഹൃദ്ഭോ യദസംഗസ്തു കൃത്സ്നശഃ || 27 ||

ജ്ഞാനമേകം പരാചീനൈരിന്ദ്രിയൈർബ്രഹ്മനിർഗുണം |
അവഭാത്യർഥരൂപേണ ഭ്രാന്ത്യാ ശബ്ദാദിധർമ്മിണാ || 28 ||

യഥാ മഹാനഹംരൂപസ്ത്രിവൃത്പഞ്ചവിധഃ സ്വരാട് |
ഏകാദശവിധസ്തസ്യ വപുരണ്ഡം ജഗദ്യതഃ || 29 ||

ഏതദ്വൈ ശ്രദ്ധയാ ഭക്ത്യാ യോഗാഭ്യാസേന നിത്യശഃ |
സമാഹിതാത്മാ നിഃസംഗോ വിരക്ത്യാ പരിപശ്യതി || 30 ||

ഇത്യേതത്കഥിതം ഗുർവി ജ്ഞാനം തദ്ബ്രഹ്മദർശനം |
യേനാനുബുദ്ധ്യതേ തത്ത്വം പ്രകൃതേഃ പുരുഷസ്യ ച || 31 ||

ജ്ഞാനയോഗശ്ച മന്നിഷ്ഠോ
നൈർഗുണഭ്യോ ഭക്തിലക്ഷണഃ |
ദ്വയോരപ്യേക ഏവാർഭവോ
ഭഗവച്ഛബ്ദലക്ഷണഃ || 32 ||

യഥേന്ദ്രിയൈഃ പൃഥഗ്ദ്വാരൈർഭവോ ബഹുഗുണാശ്രയഃ |
ഏകോ നാനേയതേ തദ്ദ്വദ്ഭഗവാൻ ശാസ്ത്രവർത്ഥഭിഃ || 33 ||

ക്രിയയാ ക്രതുഭിർദാനൈസ്തപഃസ്വാധ്യായമർശനൈഃ |
ആത്മേന്ദ്രിയജയേനാപി സന്നയാസേന ച കർമ്മണാം || 34 ||

യോഗേന വിവിധാംഗേന ഭക്തിയോഗേന ചൈവ ഹി |
ധർമ്മേണോഭയചിഹ്നേന യഃ പ്രവൃത്തിനിവൃത്തിമാൻ || 35 ||

ആത്മതത്ത്വാവബോധേന വൈരാഗ്യേണ ദൃഢേന ച |
 ഇയതേ ഭഗവാനേഭിഃ സഗുണോ നിർഗുണഃ സ്വദൃക് || 36 ||

പ്രാവോചം ഭക്തിയോഗസ്യ സ്വരൂപം തേ ചതുർവിധം |
 കാലസ്യ ചാവ്യക്തഗതേർയോന്തർധാവതി ജന്തുഷു || 37 ||

ജീവസ്യ സംസൃതീർബഹീരവിദ്യാകർമ്മനിർമിതാഃ |
 യാസ്യാഗ പ്രവിശന്നാത്മാ ന വേദ ഗതിമാത്മനഃ || 38 ||

നൈതത്ഖലായോപദിശേന്നാവിനീതായ കർഹിച്ചിത് |
 ന സ്തബ്ധായ ന ഭിന്നായ നൈവ ധർമ്മധ്വജായ ച || 39 ||

ന ലോലുപായോപദിശേന്ന ഗൃഹാരൂഢചേതസേ |
 നാഭക്തായ ച മേ ജാതു ന മദ്ഭക്തദ്വിഷാമപി || 40 ||

ശ്രദ്ധാനായ ഭക്തായ വിനീതായാനസൂയവേ |
 ഭൂതേഷു കൃതമൈത്രായ ശുശ്രൂഷാഭിരതായ ച || 41 ||

ബഹിർജാതവിരാഗായ ശാന്തചിത്തായ ദീയതാം |
 നിർമത്സരായ ശുചയേ യത്യാഹം പ്രേയസാം പ്രിയഃ || 42 ||

യ ഇദം ശൃണുയാദംബ ശ്രദ്ധയാ പുരുഷഃ സകൃത് |
 യോ വാഭിധത്തേ മച്ചിത്തഃ സ ഹ്യേതി പദവീം ച മേ || 43 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം സംഹിതായാം
 തൃതീയസ്കന്ധേ കാപിലേയേ ദ്വാത്രിംശോധ്യായഃ ||